

Motion till riksdagen 2009/10:Fi279

av Lars Ohly m.fl. (v)

Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen beslutar att Konjunkturinstitutet avvecklas per den 1 juli 2010.
2. Riksdagen avslår bemyndigandet om att regeringen får bevilja Lettland en kredit på 720 000 000 euro.
3. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning enligt uppställning:

Anslag	Regeringens förslag (tkr)	Förändring (tkr)
1:6 Finanspolitiska rådet	7 297	-7 297
1:7 Konjunkturinstitutet	52 633	-25 000
1:8 Ekonomistyrningsverket	124 070	5 000
1:9 Statistiska centralbyrån	515 700	10 000
Nytt Praktik i statliga myndigheter	0	200 000
Summa:		182 703

Sammanfattning

Vänsterpartiet föreslår att Konjunkturinstitutet samt regeringens finanspolitiska råd avvecklas. Statistiska centralbyrån föreslås få ökade anslag på grund av överföring av uppgifter från Konjunkturinstitutet. Ett Jämställdhetspolitiskt råd bör inrättas för att granska, analysera och lämna förslag på en feministisk ekonomisk politik. Vidare menar Vänsterpartiet att regeringen bör återkomma till riksdagen med en proposition om beviljandet av en kredit till Lettland.

Fel! Okänt namn

Finanspolitiska rådet

Det finanspolitiska rådet har tillsatts av regeringen för att "årligen följa upp och granska måluppfyllelsen inom den ekonomiska politiken" och "utvärdera kvaliteten i regeringens analysram för den ekonomiska politiken". Rådet passar väl in i det förhållningssätt till den ekonomiska politiken som slog igenom i början 1990-talet och som den nuvarande högerregeringen står särskilt fast förankrad i. En rad institutionella inslag minskar de folkvaldas möjligheter att föra en ekonomisk politik för full sysselsättning och bidrar samtidigt till en allmän ekonomisk utveckling där löntagarnas positioner på arbetsmarknaden försvagas till förmån för arbetsgivarnas.

Den snäva ekonomiska teoribildning som ligger till grund för mycket av dagens etablerade ekonomisk-politiska debatt har uppenbara ideologiska utgångspunkter som borde vara föremål för en problematiserande samhällsdebatt, snarare än att ytterligare befästa i myndighetsform. Finanspolitiska rådet bör upplösas med omedelbar verkan.

Konjunkturinstitutet

Regeringen har genomdrivit nedläggningar av ett antal myndigheter och kraftigt minskade anslag till andra. Detta motiveras på olika sätt, främst utifrån en ekonomisk effektivitetssynpunkt. Regeringens val av myndigheter uppvisar dock en tydlig ideologisk agenda. Det är t.ex. myndigheter som arbetar med kunskapsutveckling kring och politikuppföljning av för arbetstagare viktiga frågeställningar (Arbetslivsinstitutet) eller som kan ha ett arbetstagarperspektiv på frågor om arbetsmiljö, säkerhet och välbefinnande på arbetsplatsen (Arbetsmiljöverket) som drabbats. Regeringen har dock inte visat några planer på en översyn av de myndigheter som bedriver sin verksamhet utifrån helt andra utgångspunkter. Särskilt anmärkningsvärd är de dubbla standarder som uppenbarligen gäller regeringens syn på myndigheters opinionsbildande arbete. Den 21 december 2006 meddelade kommun- och finansmarknadsminister Mats Odell i samband med tillsättandet av en ny utredning, att myndigheter "i för stor utsträckning tillåtit bedriva opinionsbildning" och att det skulle behövas "tydligare gränser för vad som bör vara myndighetsuppgifter och vad som bör vara förbehållet den politiska och allmänna opinionsbildningen eller marknadsekonomin". Samtidigt har regeringen gett uttryckliga opinionsbildande uppdrag till myndigheter, och uppmuntrar förekommande sådan verksamhet. Exempelvis gäller detta Konjunkturinstitutet, för vilket det enligt finansminister Anders Borg är "positivt att de har synpunkter på ekonomisk och finansiell politik" (SvD 070907).

Den roll som Konjunkturinstitutet utvecklat som opinionsbildande kommentator av politiska förslag och beslut, genomförs utifrån ett strikt marknadsliberalt nationalekonomiskt perspektiv. Ett särskilt anmärkningsvärt område är myndighetens upptagenhet med begrepp som jämviktsarbetslöshet,

vilket står i bjärt kontrast till synen på arbetslöshetsbekämpning som den ekonomiska politikens viktigaste mål. De prognoser som myndigheten gör om den framtida ekonomiska utvecklingen vilar tungt på modeller som är, och syftar till att vara, kraftigt politiskt laddade, utan att detta problematiseras. Det är modeller som regeringen följer i sin definition av full sysselsättning.

En viktig del av myndighetens arbete handlar om att följa upp läget i svensk ekonomi genom väletablerade enkätundersökningar till företag och hushåll. Detta och andra statistiska kärnuppgifter är viktiga och värdefulla. De bör fortsätta, och utvecklas, men kan med fördel överföras till Statistiska centralbyrån.

Vi menar därför att Konjunkturinstitutet bör avvecklas per den 1 juli 2010. Relevanta statistikinsamlingsuppgifter flyttas till Statistiska centralbyrån. Under 2010 uppkommer avvecklingskostnader, varför anslaget för 2010 endast dras ned med 25 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Ekonomistyrningsverket

För att få mer ut av varje satsad skattekrona i den statliga förvaltningen behöver samordningen mellan myndigheterna öka. Det handlar om fler gemensamma administrativa lösningar, fler gemensamma upphandlingar och ökad samlokalisering. Ekonomistyrningsverket (ESV) har i ett flertal rapporter pekat på betydande möjligheter för fler gemensamma administrativa lösningar mellan myndigheterna. Det handlar t.ex. om ekonomi- och personaladministration, IT, inköp, resehantering och personalrekrytering. Myndigheterna borde också i ökad utsträckning kunna utnyttja vissa specialisttjänster gemensamt.

Därutöver skulle de statliga myndigheterna kunna bli bättre på att göra gemensamma upphandlingar. De statliga myndigheterna handlar varje år varor och tjänster för ett värde av ca 150 miljarder kronor. Samtidigt omsätter den statliga inköpsamordningen endast knappt 8 miljarder kronor¹. Slutligen behöver många mindre myndigheter samlokaliseras med större myndigheter – och ha gemensamma administrativa system för att pressa sina omkostnader.

Vi föreslår, i samarbete med Socialdemokraterna och Miljöpartiet, följande:

1. Alla statliga myndigheter med färre än 500 anställda ges i uppdrag att redovisa till regeringen vilka administrativa system när det gäller ekonomi- och personaladministration, IT, inköp, resehantering och personalrekrytering som de inte samordnar med andra myndigheter i samband med regleringsbrevet för 2010. Ekonomistyrningsverket (ESV) bör därefter få i uppdrag att ta fram ett konkret förslag till ökad administrativ samordning utifrån myndigheternas underlag.

¹ Källa: www.avropa.se, Statlig inköpsamordning, Ekonomistyrningsverket.

Fel! Okänt namn på

- ? Ekonomistyrningsverket får i uppdrag att öka den statliga inköpssamordningen med 10 procent till 2012, och tilldelas 5 miljoner kronor per år i ökade anslag för 2010 och 2011 för att förbättra informationen och marknadsföringen till övriga statliga myndigheter för att möjliggöra detta.
- ? Alla statliga myndigheter med färre än 50 anställda och som inte redan är samlokaliserade med andra statliga myndigheter får i uppdrag i samband med regleringsbrev för 2010 att redovisa vilken myndighet de skulle kunna samlokaliseras med.

Vi bedömer att en ökad statlig inköpssamordning med 10 procent kan minska de statliga kostnaderna för inköpen med ca 50 miljoner kronor till 2012. Därutöver bedömer vi att ökad samordning vad gäller administrativa system och lokaler kan leda till besparingar av de mindre myndigheternas förvaltningsanslag med ytterligare 100 miljoner kronor till 2012.

Statistiska centralbyrån (SCB)

Bred, högkvalitativ, samlad och lättillgänglig statistik är av stor betydelse för samhällsförvaltningen och för en utvecklande, demokratisk samhällsdebatt. Statistiska centralbyråns (SCB) verksamhet bör värnas. Vänsterpartiet avvisar de besparingar på SCB som regeringen vill göra för att finansiera det finanspolitiska rådet och för makroekonomiskt prognosarbete i Konjunkturinstitutet. Till följd av den ovan föreslagna avvecklingen av Konjunkturinstitutet flyttas vissa nya statistikuppgifter till SCB. Anslaget för SCB bör med anledning av detta öka med 10 miljoner kronor 2010 och därefter med 20 miljoner kronor 2011 och 2012.

Jämställdhetspolitiskt råd

Vi vill tillsätta ett jämställdhetspolitiskt råd. Syftet med rådet är att utveckla en praxis för budgetarbetet som integrerar ett feministiskt perspektiv på den ekonomiska politiken, samt hitta långsiktiga strategier för att nå de jämställdhetspolitiska målen. Vi vill tillsätta rådet från 2011 och avsätter 7 miljoner kronor årligen för detta.

Rådet ska bl.a. lämna förslag på förändringar och följa upp hur de politiska reformerna förhåller sig till de jämställdhetspolitiska målen. Vi menar att arbetet med statbudgeten behöver vidareutvecklas i syfte att synliggöra ojämställdhetens kostnader och vidareutveckla den ekonomiska politiken. I ett sådant jämställdhetspolitiskt råd vill vi se ekonomer och andra forskare med genuskompetens.

Lettland

Regeringen begär ett bemyndigande om att bevilja Lettland en kredit på 720 000 000 euro. Vänsterpartiet har inget att invända emot att Lettland beviljas en sådan kredit, men vi menar att riksdagen ska, precis som regeringen tidigare aviserat, behandla frågan via en proposition. För Vänsterpartiets del är det betydelsefullt att det ställs realistiska krav på Lettland. Tyvärr har Sverige medverkat till att alltför rigida och hårda krav ställs vid utlåning, inte minst vid det senaste tillfället ifråga om kredit till Island. Vi menar att vare sig Sverige eller IMF (Internationella valutafonden) kan ställa politiska krav på andra länder på det viset som skett.

Stockholm den 5 oktober 2009

Lars Ohly (v)

Marianne Berg (v)

Hans Linde (v)

Lena Olsson (v)

Ulla Andersson (v)

Jacob Johnson (v)

Elina Linna (v)

Alice Åström (v)